

10 Занимљивости о Карађорђевићима које нисте знали

7. септембра 2016.

Династија Карађорђевић је много помињана и о њој је написано безброј текстова. Ми смо се овом приликом осврнули на неке занимљивости о којима се мало зна. Уживајте!

10. Карађорђево градо

Иако данас не изгледа ни као град ни као утврђење, некада је био баш то – утврђење изграђено око резиденције Ђорђа Петровића, вође Првог српског устанка. Карађорђе га је саградио у периоду од 1811. до 1813. године и био је замишљен као утврђење око његове резиденције, опасно каменим зидовима висине три метра са одбрамбеним кулама. Након слома устанка 1813. године, бива спаљен од стране Турака, али своје друго и много веће разарање доживљава 1877. године, јер су се у њему утврдили војници побуњеног Другог лепеничког батаљона који су одбили да у Крагујевцу положи заклетву династији Обреновић. Њиховим доласком у Тополу настала је позната Тополска буна, коју је угушио потпуковник Милутин Јовановић, а у знак одмазде **Тополски град** је срањен са земљом. Када је срески начелник замолио више власти да се од камења разрушеног града сазида мост на Јасеници, одговорено му је да се то не може дозволити, јер би, окупљено на једном месту, камење Карађорђевог града представљало неку врсту светиње. Речено му је да заповеди сваком сељаку у околини да по једна кола камена од срушених зидина и града у Тополи одвуче куд зна – како, у дословном смислу, од Карађорђевог града не би остао — ни камен на камену. Од некада утврђеног Карађорђевог града остали су данас само његов конак са кулом и црквени звоник, који је имао и намену одбрамбене куле. На средини дворишта налази се плато на којем је споменик Карађорђу, рад вајара Петра Палавичинија из 1938. године. **Занимљиво је споменути да се у духу ривалства две династије, Карађорђевића и Обреновића, развило и ривалство Тополе , која је традиционално била наклоњена Карађорђу, и Аранђеловца, који је пак био наклоњен Милошу Обреновићу.**

9. Карађорђев топ и круна Краља Петра I

Карађорђевог топабердар данас се налази испред Карађорђевог конака у Тополи, а специфичан је по томе што никада није употребљен у борби. Његова улога је била нешто другачија. Сваки пут када би народу требало објавити неку битну вест, пуцањ из овог топа би то најавио. Памте се приче да је био толико гласан да се његов пуцањ чуо и до удаљености од 30 сати хода, што би било негде око 70 км раздаљине. Оно што је топ учинило додатно занимљивим јесте чињеница да му недостаје десна дршка, која је имала облик делфина. Она је откинута како би се од ње излила круна за Краља Петра I, 1904. године, и тако остварила веза новог краља са његовим претком Карађорђем. Занимљиво је и да је круна из Француске, у којој је изливена, у Београд дошла чувеним Оријент Експресом. Иначе, то је једина круна неког српског владара која се данас налази у Србији, те је тако круна Стефана Дечанског у музеју Цетињског манастира, а две круне српских деспота у музејима у Бечу и Будимпешти.

8. Свадба

На свадби Александра I и Марије 1922. присуствовала је и делегација из Аустрије, иако је пре само 4 године наша земља била у рату са њом, али је, са друге стране, делегацији Бугарске био забрањен долазак на свечаност. Гледајући списе и рачуне наилази се на занимљив податак да су гости са свадбе украли скоро пола сребрног есцајга који је био постављен. Споменућемо још да је исте вечери, у свечано окићеном возу, краљевски пар отпутовао на свадбено путовање у Словенију, на Блед.

7. Краљева кућа на Опленцу

Ваљало би прво рећи да се простор данашњег Опленца и Тополе пре 17. века помиње под именом Каменица, по оближњој реци. Садашње име Опленца је добио по храстовим шумама којима је био прекривен, а од којих се правио оплен, важан део на дрвеним, запрежним колима.

Кућа краља Петра, или Краљева кућа, изграђена је као кућа из које ће се надгледати радови на изградњи цркве Св. Ђорђа. Убрзо по њеној изградњи, 1910. године, у кућу се са послугом уселио краљ Петар I, и у њој боравио све до 1915, када је са војском кренуо у повлачење преко Албаније. После смрти краља Петра I, 1921. године, а нарочито после сахране убијеног краља Александра, **у кућу су одлагани венци од племенитих метала (од злата и платине)** које су државне делегације доносиле на сахране. Напоменућемо да је **на сахрану Краља Александра чешка делегација донела венац израђен од злата тежине 70 килограма. Нажалост, овим вредним предметима се губи сваки траг током 1947. и 1948. године.** Данас се простор куће користи за изложбе у вези са династијом Карађорђевић.

6. Црква Светог Ђорђа на Опленцу

Непосредно по доласку на престо Мајским превратом 1903. Петар I Карађорђевић је изабрао место за династичку задужбину, цркву – маузолеј, на врху Опленца. Црква Светог Ђорђа на Опленцу грађена је као храм и маузолеј владарске породице Карађорђевић.

Она доминира крајоликом у који се уклапа како префињеним изгледом тако и материјалом од ког је сачињена, а белина мермера у контрасту са зеленилом шума око ње представља савршени склад. После другог конкурса за идејно решење изабран је пројекат цркве у српско-византијском стилу, решење младог Косте Ј. Јовановића.

Саму градњу цркве прекидали су прво Балкански, а затим и Први светски рат, те је краљ Петар I умро 1921. не довршивши своју задужбину. Замисао је била да се на зидове цркве уклешу имена свих страдалих војника у Балканским ратовима, али, како је недуго затим у Првом светском рату Србија изгубила преко 350.000 војника, од те идеје се морало одустати.

5. Слава династије

Карађорђевићи данас славе Светог Андреја Првозваног, али пре више од 120 година Карађорђе се молио и свећу палио другом свецу, Светом Клименту Римском. Карађорђевићи су овом свецу палили свеће и молили му се све до 1890. године, када је краљ Петар I Карађорђевић одлучио да промени славу и да слави Светог апостола Андреја Првозваног, који се обележава 13. децембра!

Чика Пера, како су га Срби звали, после смрти своје супруге, кнегиње Зорке, затражио је од српског митрополита Михаила да му одобри да промени славу и да уместо Светог Климента Римског почне да слави Светог апостола Андреја Првозваног јер је сматрао да га до тада слављени светац не чува довољно. Датум је вероватно изабрао јер су Карађорђеви устаници на празник Андреја Првозваног 1806. године ослободили београдску варош.

4. Краљица Марија – прва жена возач

Краљица Марија, жена краља Александра I, била је омиљена у народу. Савременици кажу да је она била све што је народ у том тренутку желео од владарке – добра супруга, пожртвована мајка, вредна домаћица и достојанствена краљица која је за свакога имала благу реч.

Рођена је као треће дете румунског краља Фердинанда. Румуни у лукама на Дунаву и дан-данас госте из Србије ословљавају са „кускре“, што се преводи као „пријатељу“ и „пријо“, а све због брака њихове принцезе Марије и Александра Карађорђевића. Била је имењакиња са својом мајком, али је убрзо добила надимак Мињон. Неки кажу да је то због тога што је била 'слатка као мињон'. Други кажу да је надимак добила по називу опере коју је њена мајка гледала непосредно пре него што ју је родила.

Поред тога што је била лепа, реч је била о веома образованој дами – школовала се по најпрестижнијим школама, а осим румунског говорила је течно енглески, немачки и француски језик, а после удаје и српски. Мало је познато да је била велики заљубљеник у аутомобиле, а и прва жена у краљевини која је имала возачку дозволу. Њену срећу помутила су два догађаја – атентат на краља Александра у Марсеју 1934. године и бег из земље 1941. Испоставиће се да се никада више у Србију није вратила.

3. Имена деце Александра и Марије

Краљ Александар ујединитељ је растуће националне нетрпељивости покушао да реши по америчком рецепту. Уместо Срба, Хрвата и Словенаца створио је нову нацију којој су сви припадали – Југословене. Као један доказ његове љубави према новој држави наводимо пример да својим синовима дао имена која су најчешћа у те три нације – Петар, Томислав и Андреј.

2. Провера мушкости

Мало је познато да је краљ Александар у младости боловао од упале тестиса, а након преласка Албаније 1915. стање му се погоршало.

Сам Никола Пашић се те болести највише плашио, јер је постојала могућност да она оконча владајућу династију.

После рата Александру су довођене даме да би се проверила његова сексуална моћ. Из једне такве пробе с лекарком из Француске, кажу хроничари, последњег дана децембра 1920. родила се и здрава девојчица Јелена.

1. Ђорђе Карађорђевић

Од почетка писања овог текста место број 1 је чувано за **Ђорђа Карађорђевића – несуђеног краља**. Наиме, мало људи зна да је он старији брат краља Александра који је требало да наследи престо, али је судбина умешала своје прсте. Принц Ђорђе Карађорђевић рођен је 8. септембра 1887. године, на Цетињу, на двору свога деде по мајци, књаза Николе, који ће тек касније постати краљ Црне Горе. **Похађао је Војну академију у Русији, скривајући своје племићко порекло од других кадета. Након 1903. враћа се у Србију и постаје престолонаследник.** Ђорђе је био омиљена личност у српском народу. После краља Петра далеко најомиљенија. Како је био мало пргаве нарави, 1909. се десио инцидент у којем је, у нападу беса, шутнуо послужитеља Колаковића у стомак, а овај је умро неколико дана касније. Ђорђе је одмах затим абдицирао у корист млађег брата Александра. Учествовао је у оба балканска рата, и у Првом светском, када ће бити тешко рањен у Бици на Мачковом камену, код Крупња, приликом вођења јуначког контранапада против непријатеља који је надирао. О овом јуришу се такође у јавности јако мало зна, а био је један од оних који су могли одлучити рат.

Записано је да је Ђорђе скоро деморалисаним војницима повикнуо: **„Војници! Ја сам принц Ђорђе, старији син вашег краља! Нека храбри пођу за мном!“**. Био је прек и пргав, многи кажу баш на Карађорђа, али и храбар и велики родољуб. Није био неки врстан политичар и тактичар, током Анексионе кризе је давао неодмерене и запаљиве изјаве против Аустрије, чак је на данашњем Тргу републике запалио заставу Монархије, али га је **ваљда због свега тога народ и волео толико**. Многи се слажу да јесте био мало чудан човек, али се исто тако слажу да је неправедно одведен у психијатријску болницу у Нишу 1925. Постоје мишљења да га је његов млађи брат тамо послао, плашећи се његове популарности у народу. **Било како било, 1941, када је Немачка окупирала Србију, њему је од стране окупатора понуђено да постане краљ и тако да легитимитет немачкој власти. Ђорђе је то глатко одбио, одбио је и понуду да живи у Белом двору, није желео да његова слобода буде плаћена слободом целог народа.** Тиме је стекао поштовање свих, па чак и непријатеља династије.

Једини је Карађорђевић који је за време рата био у земљи. И након што су комунисти ослободили Београд. Тада се срео са генералом Пеком Дапчевићем и честитао му на победи. Пеко му је понудио од државе лични аутомобил и возача, али је Ђорђе и то одбио, рекавши да му је довољан његов бицикл. **Живео је у Београду у скоро потпуној анонимности све до 1972, када је умро и када је сахрањен на Опленцу.** Треба ли споменути да нико више није приметио његово наводно лудило? На крају, невољно морамо споменути још један детаљ. Како је много времена проводио са Миком Петровићем Аласом, на пецању, по чаршији је ишла прича да је Ђорђе хомосексуалац, али та теза још није потврђена, па ћемо историчарима оставити да раде свој посао и дају суд о томе.